

List izhaja vsak petek

in velja s poštino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrto leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravištvu v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mailing-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

Avstrijska vlada pa Primorsko.

II.

Povedali smo že, da bi bilo naravno, ako vlada tudi noče biti pravična drugim avstrijskim narodom, da saj Slovence na Primorskem podpira in to glede varnosti in obstoja Avstrije, če je vladi na tem kaj ležeče. Dosedanje postopanje vlade se Slovenci na Primorskem pa nam usiljuje sum, da ji obstoj Avstrije ni kaj na srcu. Vlade do sedaj skoraj brez izjeme so sicer na eni strani, kakor povsod, tako tudi na Primorskem skušale, nemškemu duhu trdnih tal priskrbeti. Za to so bili viši uradniki vselej le Nemci; tudi nižih uradnikov je kolikor mogoče si priskrbeli le Nemce, celo iz „raicha“ jih je semkaj zvala. Uradovanje je bilo sploh le nemško. To se ni godilo le takrat, ko je bila avstrijska monarhija še absolutno vladana; tudi kasneje, ko je Avstrija na ustavne tla se postavila, vlade niso tega načela se znebile. To bi se dalo še prenašati. Tudi lahko izgovorimo vlado, da je s tem saj mislila edinost v Avstriji ter njen obstoj ohraniti.

Ravno v tem času pa je vlada na drugi strani italijanskemu duhu in upljivu ne le prosto pot pripustila temveč ga še sama podpirala in širila. Mi nismo in ne moremo biti proti temu, da Lahij uživajo naravnih pravic, da se v njihovih okrajih in za nje italijansko uraduje. Ali da se ima v slovenskih okrajih in za Slovence italijansko uradovati, tega ne zamoremo in ne smemo ne prenašati ne

izgovoriti. Ako bi bilo kedaj pravično, kar ni, da se prezirajo (ne teptajo) narodne pravice iz katerih koli ozirov, bi vlado nekako izgovorili zaradi tacega postopanja za časa absolutizma. Ali da avstrijska vlada še sedaj, ko vidi, kam sili nek a italijanska stranka, tako postopa, smo prisiljeni reči, da vlada nima pravega srca za obstoj Avstrije. Ko bi ne imeli še nekaj vere do vladinega poštenja, rekli bi, da vlada sama izdajalsko ravna. Ne manjka nam dokazov. Ko je bil general Möring c. k. namestnik za Primorsko, je podpiral očitno lahonstvo. Ves izvršek italijanskega kraljestva je prepustil, da se v Trstu naseljuje. Bil je slep in gluh pri vsem izdajalskem rogovilenji skrajne lahonske stranke v Trstu. Slovencem je pa kljuboval na vse strani, da je bilo jasno, da on ima nalogo, Slovenski živelj na Primorskem uničiti. Zakaj to? — Kot rojen Dunajčan in pijan sedanjega liberalnega (?) centralizma je sovražil vse, kar je po slovanskem duhu dišalo kakor črnega vruga. Kaj je nasledek tega? Skrajna lahonska stranka v Trstu je vladi čez glavo zrasla. Zdi se, da so viši krogi nekako spregledali. Kaj storiti? — Hajd narobe! Treba je ponemčevati in nemški duh širiti. Novejše vladine preuredbe značijo ta namen. Le Slovenci vselej lojalni, vselej zvesti nimajo tu uživati narodnih pravic, če ima tudi Avstrija serazrušiti in Prusija jo požreti!

Dopisi.

V Gorici, 1. avg. — (Konec šol — drobtinica jezikoslovska) — Kedar kmet orje in seje, si misli: Tu se trudim, ali se pa ta moj trud tudi z obilnim pridelkom poplača? Ali mi uniči morebiti mrzlina, slana, megla, ali pa pozneje suša ali toča zaželeni pridelek? Vse je v božjih rokah. In tako zamišljen zdihne k Bogu, naj mu polje blagoslovi. Tako si je z menoj vred marsikdo mislil, ko smo 4. novembra 1873 letošnje šole začinjali: Zopet je začetek novega šolskega leta; kaj nam donese to leto? Ali dočakamo srečno konec leta? Ali nam ne bo nič učenja vznemirjalo, kakor leta 1866, ko smo mesca julija naglo šole zaprli, da so v njih vojaki stanovali? Ali nas zadene kaka druga nevolja? In glejte! prišli smo srečno do poslednjega mesca, brez posebnega zadržka, in brez posebne nesreče. Nižje, srednje in višje šole so pri nas v mestu svojo redno pot šle, in v kratkem so sklenjene. Hvala Bogu za vse to! Nekaj soparno je uže bilo, zrak je bil v nekkih delih še precej okužen; ali majhen vihar, nam je zrak zopet en malo počistil; Bog daj le, da se zopet ne okuži!

Bili so časi, ko smo učencev imeli, da je bilo kaj, gimnazija jih je bila polna, deseti šoli jih ni manjkalo; bilo jih je v vsakem bogoslovskem tečaju po 20—30, in še celo po 40; koliko jih je bilo letos bogoslovcev, vidi vsak lahko v škofijskem imeniku, za štiri škofije le 61, in med temi je nekaj kapucinov, frančiškanov in usmiljenih bratov; brez teh jih je komaj

LISTEK.

Iz Kanala do Kala.

(Potopisna črtica.)

(Dalje, glej list. 33.)

Cerkev ima štiri oltarje. V novejšem času je dobila tudi orgle. Veliki oltar je kamenen in sicer iz marmorja, drugi so leseni pa dobro pozlačeni. Lepi so vsi, le preobloženi so. Vaška dekleta imajo to veselje, da vsak kip in vsak steber — tudi če je iz najlepšega marmorja — v pajčolan in suhe papirnate cvetlice zavijajo. Če tega ni, še v cerkev ne marajo, kedar je shod. Če imam jaz novo opravo, čemu bi jo pa cerkev ne imela! Tako si mislijo. No, pustimo jim to nedolžno veselje, saj tako družega nimajo.

Ker smo že v cerkvi, spregovorimo kaj malega še o oltarjem kinču. Navada je, da s cveticami lepšamo oltarje. To je prav pa tudi lepo. S tem častimo Boga in povikšujemo veličastvo hiše božje. Toda ta kinč bodi dostojen. V prejšnjih časih si videl na oltarjih same prave

cvetlice, dandanes imamo skoro le ponarejene. Enim godijo te, drugim druge. Jaz nimam nič zoper to, da stavimo na oltarje suknene in papirnate cvetlice, le na to glejmo, da so čedne. Ponarejene cvetlice ostanejo malo časa lepe. Nekaj jim škoduje ljudska para, nekaj jih pa tudi prah sné. S tacimi se pa menda ne lepša oltar, ali ka-li?

Kjer in kedar je mogoče, naj se dá prednost cveticam, ktere Bog zaliva in oblači. Take so najbolj po ceni pa tudi najdostojnejši. Ne obkladaj pa ž njimi oltarja kakor senen voz. Malo naj jih bo, in še te naj bodo na pravem mestu. Menda ni treba opomniti, da jih ne smemo staviti ne na oltarno mizo, ne pred tabernakelj. Tudi ni vse eno, ali jih deneš v to ali v drugo posodo. Najbolje bi bilo staviti na oltar rastoče cvetlice v loncih, pa to je sitno delo. Tak kinč moraš zalivati in lončeno posodo oblačiti. — Na kmetih stavijo cvetlice v steklenice. Kedar se bliža kak god, obere cerkovnik celo vas, nanese v cerkev steklenice kar jih najde, nalije jih z vodo iz utakne kako vrtnico ali pa kak nagelj v nje. To ti je kinč! Nekteri, ki hočejo kaj več znati,

gredó še v klet, primešajo vodi nekoliko črnega vina. Taka ropotija ne gré na oltar.

Dalje gredé naletim na čredo ovac. Mislim sem, da so brez varuha in hotel sem že godrnjati, češ, da naši ljudje vse premalo skrbé za živino na paši, kar zagledam 12-13letnega pastirja pod košato hruško. Kaj je delal? Gledal me je, pa tako, kakor da ne bi bil še nikdar pri ljudeh. Nagovorim ga, toda odgovora ne dobim. No, si mislim, to ne more biti samo od sebi. Rečem mu: Otrok, čemu mu gledaš tako zvesto? Pa ne, da bi bil spregovoril, še le bolj me je gledal. Rad bi ga bil vprašal, ali mu je moj klobuk sapo zaprl, pa ga nisem. Mislim sem si: Tiho bodi; otroci na kmetih ne znajo Bog si ga vedi kaj, imajo pa čisto dovolje soli v glavi po starših. Iz žepa izvelečem malo, lepo vezano knjižico. Kakor bi trenil obrne oči od mene na bukve. Prašam ga, ali zna brati. Znam, odgovori mi veselo.

Ali si hodil v šolo?

Nekaj malega so me učili „gospod,“ potle sem se sam domá učil, kedar sem utegnel.

(Dalje prih.)

50. Koliko jih bo prihodnje leto? — Kakors se vsako leto bolj krči njih število, tako se skrči gotovo zopet v šolskem letu 1874 (5 še bolj.*) Na zadnje kam pridemo, ako pojde to tako naprej? Tista nesrečna vojaška postava nam jih je veliko odnesla, in potem še neki protivni duh, kar vero in cerkev zadeva, je naši nadepolni mladini um zmrčil in srce kazil, tako da se je še čuditi, da vkljub temu ravnanju je vendar še precejšno število gimnazijalcev k bogoslovskim študijam se podajalo. Poveje li zanaprej na naših šolah bolji duh? Bog daj!

Jaz sem vselej mislil, da imamo šč pisati, kjer ga staroslovenščina rabi, in kjer se da beseda izpeljati tako, da šč ali pismenkama st ali pa sk odgovarja. Tako iz besede tresk izpeljemo tresčiti, iz besede blisk, bliščati, krst daje krščenje itd. Ker se teh pravil držim, zato me je tresčila kakor blisk z neba novota, ki sem jo bral v „Glasu“ od 24. julija na tretji strani, in ki se glasi: Šentviškogorsko pogorje, po katerem je raztresčenih okoli 2600 prebivalcev.“ Jaz se vé, da bi želel tu imeti raztresenih, ali bolje raztresenih od glagola raztresti, raztrestem. Saj, kolikor jaz vidim, s v š prehaja pri glagolih v deležnikih, kedar za njim i stati ima, na pr. nositi ima nošen namesti nosjen; ali pri glagolih prve vrste, kamor spada tresti, pasti (p a s e m) itd., glasnika i nimamo, da bi nam deblovi s v omenjenem deležniku v š spreminjal. Ali pa je morebiti pisatelj onega sostavka si mislil, da so Šentviškogorski prebivalci tako semtertje po raznih krajih razmetani, kakor letajo treske izpod sekire, kedar človek drva cepi, da je zapisal raztresčenih? To mora on najbolje vedeti. Vse sine ira et studio.

Oh, kedaj pridemo do edinosti v pisavi? Vsakdo piše po svoje; trdne, stalne podlage nimamo še. Tu nekteri kakajo, da se človeku uže gnjusi, pa pišejo š č e t o, nevkretno stvarico, za katero imamo lepo-glasno še; drugi pišejo minoti, minol, ginoti, ginol itd.; spet drugi še druge pokveke na dan spravljajo, ali nam iz drugih jezikov brez potrebe ponujajo. Zdanjo slovenščino treba pisati tako, kakor zdaj (jaz pristavljam tu: pravilno) govorimo; jezik je prevelik dar božji, kakor da bi ga posamezni človek smel on g a v i t i.“ (Glej letošnje Novice na strani 236.) In s tem sklenem današnji dopis.

Iz Nabrežine, 27. jul. — (Letina — Cerkv. poslopje in petje — mlatilnica) — Kdor govoriti kaj ne ve, ta vreme hval' ali toži — Z vremenom torej. Mej tem, ko je povsod okoli deževalo, bila je tukaj suša. Žito se je še spravilo brez škode, a drugo: korun, fižol, zeljav, sirek i. t. d. je šlo za letos. Pa saj ni čuda. Saj ni bilo dolgo nobenega kanca dežja. Kar se ulije včeraj še precej, tako da saj za vodo se ne bode več treba bati. Sinoči se je pel slovesni „Te Deum“ v zahvalo, da so se vsmilila nebesa, in to ravno še o pravem času. — Naj govorim od cerkvenega po-

*) Težko, da doseže število bogoslovcev prihodnje leto št. 36 za vse štiri škofje. UR.

lopja. Tako prijazne veže Božje nisem še tako precej videl, pa tudi je opravljena, da malokje na Krasu tako. Nabrežincem se ne toži stroškov, kakor je videti, da se njihova cerkev odlikuje med drugimi. Tudi njena lega je kaj lepa. Zvonilo je vrlo ubrano, cerkovno petje prav dobro zastopano, i novi organist g. Fr. Tance zna krepkim orglam glas, da je veselje poslušati. Lehko rečem, da se ta nadepolni mladeneč sme uže zdaj meriti z marsikaterim v mestu, ki ima za orglanje mastno plačo. Vse ga hvali, pa tudi je je v resnici vreden. Vsakemu svoje!

Le nekaj bi še opomnil. Prepeva se, a ne samo v Nabrežini ampak menda povsod na Slovenskem neka čudna prestava slavne pesmi „Tantum ergo“. Kar je v tekstu „in nuce“, širi se v prestavi po nepotrebnem. Tudi je čudno slišati, ko se večkrat sliši zaporedoma: stara vsaka, pred resnico naj beži; stara vsaka, stara vsaka (namreč podoba). — Ljudje se morajo pogledovati.

Res je, prestava tacih pesem, ki bi morala biti, tako rekši, drug original, nij kaj lahka reč; a nemogoča ni, i dokler take nimamo, naj bi se ona opustila, i latinski tekst prepeval.*) Tukaj ga pojó večkrat in to brez latinskega pogrška, prav gladko.

Ker sem uže pri tem, naj povem, da se mi tudi prečudno zdi slišati po deželi, ko se poje: Mati prečudna m. Mati prečudežna ali čudotvorna ali kaj enacega — Nabrežinci so si omislili novo mlatilnico in čistilnico, ter kažejo tudi s tem, da so tudi za kmetijski napredek vneti. Omeniti gre, da so koj spoznali korist takošnje mašine ter si jo naročili. Da ste zdravi!

Iz Čepovana, 18. avg. — (Nesreča p o p o ž a r u) — Minulo nedeljo dne 16. t. m. okoli poldne se je ogenj prikazal na slamnati strehi ene hiše sred vasi. Severna sapa, ki skoro zmerom po dolini več ali manj vleče, je kmali zanesla rudeči plamen na bližnje sosednje hiše se slamnatim krovom, ki ravno tam nar gostejše tik ena druge stopijo. In v malo trenutkih se je celi kup hiš v strašanskem ognju posvetil, kajti bilo je smajno in suha slama se spravljeno pičo na podeh pod strehami v nemala se je, ko goba. Ljudstvo, ki se je od službe božje uže na vse strani razhajalo je na klic kmali privrelo, toda vsa človeška moč in prizadetje ni bilo kos viharnemu plamenu, kojega je vedno rastoči veter po doljnem konci vasi zavlekel. Le bolj pristranske hiše dalo se je še obvarovati. Sreča velika v nesreči, da je bilo to na tak dan, ko je bilo dosti ljudi iz bližnih in bolj oddaljenih krajev skupej. Pomagali so ljudje rešiti, kar se je dalo. Škoda je pa pri vsem tem velika, cenjena najniže 26.000 gld., kajti 17 gospodarjem so hiše do tal zgorele; le življenje so si se svojimi družinami vnesli in kar se je še dalo s pomočjo drugih ljudi, od obleke in bolj potrebne hišne priprave rešiti. Živinca je bila sicer daleč od ognja napaši, toda te-

*) Spodtikljiva pristava naj se kolikor mogoče popravi; ali morda mislite, da bo z latinskim tekstom bolj razumno? URED.

žavno bo je prerediti, ker piča pod streho uže spravljena je revežem vsa zgorela. Skoro ko čudež je neka hiša z opekami krita sred najhujšega plamena nepoškodovana ostala v glasen dokaz in nauk ljudem, koliko varnejše, da so opeke mimo slame! Zavarovana sta bila samo dva gospodarja, in še ta pri laški banki „L'Unione“, ki pa bojda, kakor se sliši, na slabih nogah stoji! Gospodarji zlasti tisti, ki svoje premoženje pod slamnato streho hranite, kdaj vendar se bote spametvali in svoja poslopja ne pri ptujih negotovih, ampak pri domačih gotovih bankah, pri „Sloveniji“ in drugih zavarovali!*)

S Tominskega, 11. avg. — Dopis iz Tomina v št. 32. „Soče“ je pisan z dvema peresoma. Zlato pero je rabil pisatelj v čezmerno povzdigo r. g. Furlani-ja; blatno, v žolč namočeno pa v ogrjenje sedanjega učitelja g. F.

Poleg te dvojne mere, ki je sama na sebi zelo krivična je pisatelj tudi:

a. N e d o s l e d e n. Piše tako: „Ne zamudi iti tudi v cerkev rajskega petja poslušat. I kaj boš slišal? Nič drugzega nego raztrgan glas našega učitelja, kateri orglje in vse kar je v njih se svojim grabstim grlom prevpije“ itd. Malo spodej pa spozna sam: „sposoben je uže tudi naš učitelj F., ko bi le hotel.“

b. N e r e s n i č e n. G. F. je sposoben, in tudi hoče. Slišal sem Tominske pevce v Tominski čitalnici pod njegovim vodstvom izvrstno peti, posebno so se v Jenkovem: „Kdo je mar?“ odlikovali, da jim je vse poslušateljstvo navdušeno ploskalo. In da Tominski pevci niso zabredli in velik korak nazaj storili, so pokazali tudi dne 14. jun. t. l. v novo blagoslovljeni cerkvi na Kamnem, kjer so pod vodstvom g. F. tako mило lepo, in ob enem veličastno peli, da je kar vse strmelo. Ako je g. F. kakšenkrat sam pri orglah, išči uzrok tam, kjer je, a ne pri njem.

c. T e n d e n c i o z e n. Preočitno je, kam pes taco moli; tako da mi ni treba o tem kaj več pisati. Samo spregledaló je muhasto otroče, da g. F. ni učitelj muzike in petja, ampak učitelj šolske mladine, ter se spozabilo liberalcev, po katerem naj bi šolski učitelji se cerkvijo nič opraviti ne imeli. Da pa g. F. po moči in času fante in može v petji brez plače podučuje, kar se ne da tajiti, je njegova posebna zasluga.

Več se od njega po pameti zahtevati ne more.

Iz Tominskih hribov, 10. avg. — Le žalostne novice zamorem od tukaj poročati. Uboj, uboj in zopet uboj. Komaj je leto preteklo, kar se je bralo o usmrtenji neke deklice poleg Huma, in že zopet je slišati nekaj enacega, umor gozdnarskega čuvaja Tutta. Sum gre na nekega prebivalca iz Grap, ki je moral pred ne dolgo časom cez 50 gold. kazni plačati, ker je prišla njegova živina v erarski gojzd. Koliko je na tem resničnega, bo odločila sodniška preiskava. Nekdaj se ni kaj tácega slišalo. Evo napredek! — K melški fari spada tudi

*) Opravištvno našega lista je pripravljeno prijemati mile darove za nesrečne pogorlece, ter imena do-brotnikov razglaševati po listu. URED.

Grapa Ravni, visoko v hribih ležeča vas, ki se sme iz več obzirov bovški Trenti primerjati. Erarski gojzd „Peči“ (večji del res pravo pečevje) obdaja prek in prek oni kraj in le malo zemljišča je, ktereга zamorejo ondašnji prebivalci lastnino imenovati. Ob času, ko je imela še stara farna cerkev v Podmelci neko pravico v ti planinski puščavi, so se tukaj ljudje naselili, ter so smeli drobnico prosto pasti. Ali zdaj, ko ima erar svoje čuvaje, je druga. Ljudje onega kraja plačujejo kazen na kazen, katerih se nikakor ogniti ne morejo. Čul sem, da je erar prodal-pred ne veliko leti gospodu K. drva onega gojzda, zdaj pa je neki tudi zemljišče na prodaj. Ali bi ne bilo prav, da bi visoka vlada glede že na nekdanje stare pravice podmelške farne cerkve, one puščave po prav nizki cenim onim prebivalcem prepustila, ki brez njega ondi obstanka nimajo?

Ogled.

Avstrija. — V tem času, Francozi ga imenujejo „le saison morte,“ primanjkuje politikarskem listom gradiva; zato poprimajo se vsake bilke ter ž njo na dolgo in široko kvasijo. Taka je sedaj s pripoznanjem Španske republike. Telegraf Madridski je prinesel, da so Nemčija, Francosko, Angleško in Italijansko pripoznali Špansko republiko in ž njo Serrano-ovo vlado, le Avstrija in Rusija da se niste še odločili. Vsled tega veseli hrup po vsem liberalnem svetu. Liberalni listi so se jezili nad Avstrijo in dokazovali, da ona ne sme zaostati, če noče biti imenovana ultramontanska in natražnjaška. Naposled se je pa pozvedelo, da gor imenovane države so se le v n a č e l u izrekle za pripoznanje in to na okrožnico, kojoj je v ta namen razposlala Nemčija. Vsled tega so liberalni listi nekako poparjeni. Ako tudi države evropske in ž njimi Avstrija z Rusijo Šp. republiko pripoznajo, s tem ne bo ne republiko ne Serrano-u veliko pomagano.

Za prihod Nj. Velič. v Prago delajo se velikanske priprave.

Deželni zborom, ki se imajo odpreti še le meseca septembra, niso še znani vladni predlogi. Goriški, Tržaški in Istrski so se že odprli.

Ogrsko. — Pretekli petek je sklenil ogrski drž. zbor svoje sešije.

Vnanje države. — *Nemško.* — S Kullmann-ovim napadom na Bismarck-a ne gre Bismarck-ovim častilcem nič kaj dobro. Zdaj so srečno najšli (!?) kroglo k puški, kojoj je Kullmann rabil, dolgo so jo iskali.

Francosko. — Bonapartisti pridobivajo dan na dan več upliva. Pri novi volitvi za narodni zbor v okraji Calvados je sijajno zmagal Leprovost bonapartist se 40.000 glasovi proti republikanskemu in monarhijskemu kandidatu, ki sta oba skupaj dobila le 36.000 glasov. Bonapartisti so delalni in urni. Ako gre tako še nekaj časa, bodo Francozi kmali pod oblastjo novega cesarja, Napoleona IV., sina Nap. III.

Špansko. — Karliski so sopet zmagali pod Saballs-om pri Olot-u republikance, in njihove čete kažejo se že blizo Madrida.

Don Karlos je razposlal manifest do evropskih vlad, v katerem opiraje se na svoje pravice opravičuje svoje dosedanje delovanje, oporekuje lažem o surovostih svojih vojakov ter vabi kristjanske vladarje, naj pripoznajo njegovo pravično potezanje. Manifest mora dober utis napraviti pri vsakem dobromislečem, ki ni zgubil še čut pravice in resnice.

Razne vesti.

— *† Prečastiti g. Jožef Rozman*, preblagi konjiški dekan, steber katoliške cerkve in slovenske domovine, ni več med živimi. Kakor večkrat, peljal se je gospod dekan 12. t. m. sam obiskat svojega sošolca g. župnika Hašnika, pa ob desetih dopoldne se mu v Vojniku konj splaši, on skoči iz voza in tako nesrečno prileti na senca, da je bil opoldne že mrtev!

— *Vinski trti* nevarna gosenca se je letos prvokrat na Tirolskem pokazala. Ona je 1 do 13/4 palcev dolga in okoli 3 linije debela, sivkasto-rujava in razjeda popke na vinski trti.

— *Aziaska kuga* se je na Ruskem pokazala in je 5. t. m. v Petrogradu za njo umrla 16 letna deklica. Tudi v Doki poleg rudečega morja je po naznanilu c. k. višjega konzula v Aleksandriji nekaka kužna bolezen in se mora vse, kar pride od ondod v Egipt, 21 dni pridržati.

— *Jezuit o. Faller*, bivši profesor fizike v Švici in v Feldkirchu, je imenovan za ministra bogočastja republike Ekvador v južni Ameriki — ki je večja kakor Avstrija, ter je službo že nastopil. Kaj rečejo k temu naši liberalci?

— *Strašen požar* je v nedeljo 9. t. m. uničil v moravski in nemški Huzovi na Moravskem več kakor 186 hiš. V moravski je poginilo v ognju 12 oseb, ki so se poskrile po kletih in tako zadušile. V nemški Huzovi je pa žalostno poginil 60leten starček v plamenu. Škoda znaša pol milijona. Prebivalci obeh mestic so revni tkalci in zdaj v največem pomanjkanji.

— *Zdravilo zoper steklino.* Ruski vladni časnik razglša, da Petrogradski zdravnik dr. Bunson je že 80 ljudi, ki so bili od steklih psopopadeni, ozdravil s tem, da jih je 7 dni v navadne Ruske parnice (Dampfbäder) deval, ki so imele toploto od 45 do 50 stopinj. Če je pa popadeni človek že za steklino zbolel, pride le enkrat vtake toplice.

— *Banka Slovenija* je imela 17. t. m. izredni občni zbor. Zbralo se je nad 60 delničarjev, ki so namestovali čez 1200 delnic. Obveljal je predlog pravičnega sveta, — „da se doplača na vsako delnico 15%, to je 30 gold., v treh obrokih da zamore banka vspešno konkurirati z drugimi bankami te vrste“ — z večino 22 glasov. Razprava je bila živahna in viharna. Več prih.

— *Za dež. poslanca* poi novi volitvi v Vipavskem in Idrijskem okraji nasvetuje v javnem pismu odetopivši dekan Gabrijan — Matevža Lavrenčič-a, župana v Vrhpolji, moža sicer še mladega pa zanesljive stalnosti, ki uživa splošno zaupanje in spoštovanje, dalokedo tako.

— *Hermanu*, slavnemu poslancu je poslalo gosp. društvo pri sv. Lovrenci na Štajarskem — zahvalnico zavoljo njegovih velikih zaslug za slov. narod.

Domače stvari.

(*God. Nj. Veličanstva*) se je praznoval v Gorici z navadno slovesnostjo. V vel. cerkvi so slov. sv. mašo služili Nj. prevzvišenost knezo — nadškof sami. Vse se čudi krepkosti glasu in veličastni dostojnosti v obredih pri tako visoki starosti. Zadržanje uradnikov pri slovesni sv. maši v veliki verki je bilo takrat dostojno, pri nekaterih celo izgledno. — Vojaki so imeli sv. mašo pri sv. Ignaciji ob 9 uri. — Tudi iz dežele smo dobili o tem nekaj dopisov. Vsi pričajo znano udanost in lojalnost Slovencev do Nj. Velič. in vse ces. rodovine.

(*Duhovske spremembe.*) — Č. g. Joakim Jeleb, vikar v Orčeku, gre za provizorja v Jagrščce; č. g. Kodelja Jožef, četrtletnik, za kaplana v Topoglian — č. g. Andrej Kravanja, četrtol. pa v Biljano.

(*Ustmena preskušnja zrelosti*) na gimnaziji je bila 19. in 20. t. m., na realki pa danas in jutrej.

(*Duhovne vaje za duhovne*) bodo neki 15. sept. — v latinskem jeziku, toraj za Slovence in Lahe skupej.

(*Bogoslovske šole*) so se sklenile danas 21. se slov. sv. mašo in zahvalno pesmijo.

(*Deželni zbor Goriški*) se je snidel 19. t. m. v dež. dvorani. Pred je bila v ta namen slov. sv. maša. — Deželni glavar grof Coronini odpre sešijo ob 11 uri, pozdravi nazoče poslance in predstavi dvorn. svetovalca bar. Rechbach-a kot vladnega komisarja. Viadini predlogi so se imeli včeraj naznaniti.

Poslano.*)

Blagorodni Gospod Urednik!

V 33. št. Vašega lista „Glasa, v dopisu iz Trsta se nekemu gospodu poljubi med drugim tudi mojo osobo perfidno černiti in naraunost pred svetom lažnjivo obrekvati.

Ker pa ni res, da bi bil jaz še do danes nikdar v nobeni zadevi ne v mestnem, ne v deželnem zboru glasoval, še manj pa govoril zoper potrebe ali koristi okolice naše, kar se dá iz stenografičnih zapisnikov dokazati; ker tudi nisem nikoli nobenemu obljubil da bodem kedaj pristopil k deržavo prani opposiciji ali prav za prav stranki, koker slabo informirani vaš gos dopisnik želi, in ker tudi omenjene nezaupnice nisem prejel ne o nji še šlišal zahtevam na podlagi postave, da one vesti prekličete kot popolnem neresnične.**)

S primernim spoštovanjem

Vam vdani

v Proseku 18. Avg. 1874.

Nabergoj.

N.B. Ako bi ne hotli to po prijazni poti storiti prisiljen bi bil vas na drugim mestu poiskati.

Iz Št. Mavra, 12. augusta. — Popisal sem bil unidan sestavo starešinstva županije Podgorske, in o tej priliki ogovoril g. Kocjančiča, ker je znano, da je tudi letos Št. Mavrcem preskrbel za podžupana Laha, čeravno je dobro vedel, koliko mi Slovenci za-nj maramo, in da nam Lah v preteklih 6 letih ni kaj prida gospodaril. Obljubil sem bil stran bolj pojasniti,

*) Uredništvo ne prevzame nobene odgovornosti.

**) Tiskano do besede brez vsacega popravka. — Ur.

ker me je vodila misel, pokazati, — da rahlo pišem, — K.ovo lahonstvo, in tudi podati slovenskim občinam dokaz očividni, da utegne biti občinski zastopnik, ki ni iz ljudstva, prava šiba božja. Zdi se, da me je g. K. prav razumel, ker drugače bi ne bil v „S.“ s tako neotesanim hodom okoli sebe mahal. Jaz, prosti kmet, takega orožja nečem rabiti, ampak pripuščajte ga gospodi vrste K.-eve, čem navesti le fakta, kakoršna so znana vsej naši občini.

Vzemši 6 let sem, vodil je, kolikor je v njegovo področje spadalo, občino Št. Mavrsko, podžupan v kmetski jopi. Po šegi prededov naših, ustavili so se možje vse občine na nedeljo v orehovi senci pred cerkvijo, posvetovali se o njih težnjah, razsojevali, sklepali in sklepe radi izvrševali. Blagor občini, katera je imela, in je znala, ohraniti prededov dobre navade.

Žalibog! nam je to srečo Soča odnesla, kajti minila je z dnevom, ko je prizadetje K. evo pred 6 leti za podžupana Laha iz lonca izžrebalo. Da ni bilo tako, ne more on utajiti, ker se bo še spominjal, da je odgovoril onim, ki so prosili za podžupana kmeta in Slovence, ker Laha ne razumejo, in on tudi ne njih, — rekoč: če ni za vas, je — pa za nas. Bravo g. K. ta Vaš izrek, čemo porabiti, ako pridemo še kedaj skupej na volišče. — Torej za vas — in ne za narod! Zdaj bo tudi marsikom jasno, kar mi je pošten možak pravil, da so Pevmanje na Vaše posredno in neposredno priporočbo letošnjega podžupana dobili, in ne po njihovih željah, kakor sem unidan krivo poročal.

(Dalje.)

Iz Volč, 16. avg. — Kako da dopisniki „Soče“ vsako reč prebarvati in na glavo postaviti znajo, vidi se iz vesti v št. 33.

Tankej bere se tako: V Volčah je treščilo v kopo slame, slama gori, in okoli kope mirno gledajo babe, neki duhoven je opominja, naj prinesejo vode, babe pa mu odgovoré, da se ogenj vzročen po streli ne sme gasiti, ker je božja kazen, na kar duhoven molči. Še le ko so župan in drugi prišli, in ukazali vodo nositi, se je ogenj ugasnil, in se je tako rešilo še polovice kope. Kedaj bo luč prodrla v tako temoto?

Koliko laži v tako malo vrstah!

1. Ni treščilo v kopo slame v Volčah, ampak v kozolec žita na volčanskem polji. 2. Ni res, da so babe okoli kope mirno gledale, in da so župan in drugi še le pozneje prišli; ampak župan je bil med prvimi na kraju požara, možje so bili za kake 2 bremeni snopov, katere ogenj še ni bil dosegel, rešili, ko so ženske preplašene začele prihajati. — 3. Ni res, da bi bile babe rekly, da se ogenj vzročen po streli ne sme gasiti, ampak resnica je ta-le: C. kr. cestni asistent se je prvi oglašil za vodo, na to reče neki mož: Kar je, je, ne da se nič več rešiti; zdaj drugi spregovori — ne babe ampak možki, ženske se niso v možko govorjenje nič utikale: Pravijo, da takega ognja voda ne ugasi. 4. Ni res, da sem jaz duhoven na to molčal, ampak rekel sem: Ogenj je ogenj, eden kot drugi, in na opazko družega da v... neso mogli z vodo takega ognja ugasiti, sem s povzdignjenim glasom odgovoril: ker niso imeli dosti vode. Če je dosti vode, se vsak ogenj ugasi. 5. Ni res, da je strela božja kazen; te besede nihče ni slišal, ker je nobeden spregovoril ni. — Ogenj je že

pojmal, ker mu je živež že pohajal, vendar sem vzkazal po vode, ženske so se pa nekoliko obotavljale, ker se jim je že nepotrebno zdelo in ker je bilo daleč do nje. Zdaj še le se je župan oglašil: Prinesite vode. Voda se prinese, a malo škafov je je zadostilo, zadnje tleče ostanke pogorišča pogasiti. 6. Ni res, da se je tako polovica kope rešila. Prinešena voda ne ene bilke slame, ne enega zrna žita ni rešila. Pač pa, hvala Boga, so se vse volčanske kope rešile, ker nobena ni gorela. Kedaj bo luč resnice prodrla v egiptovsko temo „Sočinih“ laži?

Veseli me pa vendar njen lažnjivi dopis, da Volčani vedo, koliko je „Soči“ verjeti.

ANTON RUTAR l.r. župnik.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Gg. St. v P. in St. v K.: Potrbito še takrat; — gg. R. v V. in G. v K.: Dobre, prih.; — g. M. S. v R.: Prav hvaležni, bomo vse porabili, le večkratov se oglašite z Vašimi spretnimi in tehtnimi spisi.

Borsni kurzi na Dunaji 20. avgusta.

Enotni drž dolg v papirju	71	20
„ „ „ v srebru	74	50
Drž posojilo leta 1860	107	—
Akcije narodne banke	973	—
Kreditne akcije	237	50
London	109	60
Napoleon d' oro	8	78
Cekini	—	—
Adžijo srebra	103	40

Agenturo banke Slovenije sem prevzel jaz podpisani ter se obrnem do čast. duhovščine, da bi me v tem podpirala. **Poblaščen sem za agenta čez cele Brde.**

Se spoštovanjem.

Ant. Jakončič

posest. in agent banke „Slovenije“.

Zavarovalna banka

„SLAVIJA“

v Pragi.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da smo pooblastili gospoda **Štefana Makuza** kot zastopnika banke „Slavije“ na Goriškem, in uljudno prosimo, da bi se omenjenemu gospodu izreklo mej vsimi prijatelji, ki se žele zavarovati, popolno zaupanje.

Fr. And. Plesche.

OZNANILO.

Naznanja se s tem, da bode prihodnji somenj v **Nabrežini kvaterni četrtek septembra**, to je 17. imenovanega meseca, h kateremu somnju, ker je vselej prav živahen, slavno občins. uljudno vabi podpisano Županstvo v Nabrežini 26. jul. 1874.

JOŽEF GRUDEN l.r.

Prodaja

OGRSKA VINA

na vedro (emer) po 40 bokalov,
BELEGA po gl. 9 do 12 vedro
CRNEGA „ „ 9 „ 13 „

v

Seppenhofer-jevi drogeriji

na **Travniku**

(nasproti nadškofjske kapele);
kjer je tudi založba
žganja iz ogrskih tropin

po gl. 24 do 28 vedro (emer.)

Št. 102

Oznanilo.

Vodstvo goriške zastavljavnice, ustanovljene po grofu Jožefu Thurn-u, naznanja, da se bodo prodajale na javni družbi dne 10 septembra 1874 in po tem iste še ne rešene zastave, ki so II. o četrt leta 1873 (to je: mesca aprila, maja in junija 1873 zastavljene.

Oznanilnik.

HHRANILNICA,

združena s zastavljavnico

„MONTE DI PIETÀ“

v Gorici

prejema vsak dan, razun nedelj in praznikov, od 8. ure zjutraj do poldne kateri koli znesek denarja ne manjši od 1. gold. in plačuje obresti 5%. Posojuje se tudi denar na nepremakljivo blago (hiše in zemljišča) in na obligacije po 6%. Ta posojila se potem lahko tudi poplačujejo v večkratnih obrokih (ratah), primernih posojenemu kapitalu.

Zastavljavnica (Mont)

izplačuje zneske v srebru na navadne zastave (perilo, prejo, oblačilo itd.), kakor tudi na zlatenino in srebernino. Ako izplačani znesek 10 gold. ne presega, plačuje se obresti 6%, od večih zneskov pa 8%.

Na prodaj je mnogo botilij prav **izvrstnega berzamina** po 70 kr. botiljo. Kdor želi kupiti naj se oglaš pri opravištvu „Glasa“ — v Mailing-ovi tiskarni. —